

їм безпечно взаємодіяти з медіапростором і розвивати критичне мислення для аналізу інформації.

Список використаних джерел

1. Робак А. Медіапедагогіка: аналіз інноваційного зарубіжного досвіду. *Діалог культур: Україна у світовому контексті: Філософія освіти*. 2002. Вип. 8. С. 70–92.
2. Рабчинська К. С., Шкабаріна М. А. Методи формування медіакомпетентності в дітей молодшого шкільного віку. *Молодь і ринок*. 2023. №4/100. С. 76–80.
3. ЮНЕСКО: Медіа та інформаційна грамотність URL: <https://www.unesco.org/en/media-information-literacy> (дата звернення: 11.07.2024)
4. Хріник Є.О. Аналіз готовності майбутніх вихователів до формування медіакультури у дітей старшого дошкільного віку. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. С. 202–226.

Олена Коноплицька,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри інформаційної та соціокультурної діяльності,
Західноукраїнський національний університет

ДО ПИТАННЯ ПРО МЕДІАГРАМОТНІСТЬ ОСВІТЯН

Ми живемо у потужному інформаційному потоці. Щодня, щогодини та щохвилини ми опрацюємо безліч різноманітної інформації. Кількість повідомлень зростає щодня. Рух інформаційного потоку не спинити.

Для освітян ці процеси важливі ще й тим, що учні подекуди знають про сучасні інформаційні технології більше за своїх вчителів. Саме тому медіаосвіта освітянської спільноти надзвичайно важлива. Вкрай актуальним є вміння користуватися потенціалом медіапростору.

У Концепції впровадження медіаосвіти в Україні говориться про потребу опрацювання стереотипів медійної грамотності педагогів, запровадження медіакомпетентності у фахові стандарти підготовки вчителів, врахування вимог медіаінформаційної грамотності в освітніх програмах, розробка навчальних медіаосвітніх курсів для підготовки і перепідготовки фахівців» [4].

Відповідно до освітньої реформи Нової Української Школи, одна із ключових компетенцій учня є інформаційна і медіаграмотність [5].

Медіаграмотність – це практичний навик. Людина, яка ним володіє, якщо бачить сумнівну інформацію, намагається її перевірити, тобто критично її сприймає [6].

Простежимо трактування поняття «медіаграмотність» науковцями.

Медіаграмотність – це «сукупність знань, навичок та умінь, які дозволяють людям аналізувати, критично оцінювати і створювати повідомлення різних жанрів і форм для різних типів медіа, розуміти й аналізувати процеси функціонування медіа в суспільстві, та їхній вплив» [3].

Медіаграмотність – це «результат медіа-освіти, вивчення медіа. Чим більше людина вивчає медіа (за допомогою медіа), тим більше вона

медіаграмотна, тобто медіаграмотність – це здатність експериментувати, інтерпретувати, аналізувати та створювати медіатексти» [8].

Медіаграмотність – це «здатність використовувати, аналізувати, оцінювати та передавати повідомлення у різних формах» [3, с. 10].

ЮНЕСКО радить пов'язувати поняття медійної та інформаційної грамотності в одне ціле: «медіа-інформаційна грамотність» – володіння компетенціями (знаннями, вміннями і ціннісними установками), що дають змогу людям ефективно взаємодіяти з медіа та іншими інформаційними службами, поглиблювати критичне мислення і розвивати звичку вчитися протягом життя для комунікації та здійснення активного громадянського життя.

Інформаційно-медійну грамотність необхідно розуміти як набір мотивів, знань, умінь, здібностей, що допомагають вибрати, використати, створити, критично проаналізувати, оцінити й передати інформаційні повідомлення, тексти у різних видах і формах [1].

Важливо знати, що «завдання медіаграмотності полягає у перетворенні медіаспоживання в ініціативний та критичний процес, допомагаючи людям краще усвідомити потенційну маніпуляцію, а також допомогти зрозуміти роль мас-медіа і ЗМІ у формуванні громадської думки» [3].

Незліченна кількість контенту зумовила те, що споживачі не встигають його аналізувати. Однак не завжди інформація правдива, часто трапляються фейкові новини, маніпуляції та пропаганда. Власне для того, щоб уміти їх відрізнити, необхідно освітянам вивчати медіаграмотність.

У Концепції «Нова українська школа» виділяють наступні складові:

- впевнене та свідоме використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) на роботі, в соціальному та приватному спілкуванні;
- інформаційну й медіа-грамотність та культуру;
- володіння основами програмування, роботи з базами даних;
- алгоритмічне мислення;
- навички роботи та безпеки в Інтернеті та кібербезпеки;
- розуміння етики роботи з інформацією (авторське право, інтелектуальна власність тощо) [5, с.11].

Таким чином, медіаосвіта – елемент навчального процесу, який послідовно формує в суспільстві медіакультуру, вчить людей безпечно та продуктивно взаємодіяти із новітнім мас-медіа, беручи до уваги, як звичні (друковані видання, радіо, кіно, телебачення), так і нові (комп'ютерно опосередковане спілкування, інтернет, мобільна телефонія) медіа в епоху розвитку інформаційно-комунікаційних технологій [4].

Сучасне інформаційне оточення, у якому співпрацюють учитель та учень, потребує від педагога бути медіаграмотним, адже добротність знань, наданих вчителем, залежить ще й від особливостей світосприймання юного покоління. Для учителя у Новій українській школі стає характерним володіння компетенціями, які дають змогу ефективно взаємодіяти з медіа та іншими інформаційними службами, розвивати критичне мислення кожного здобувача освіти.

Виховувати медіаграмотність потрібно ще з початкової школи через внесення елементів медіаосвіти в навчальний процес. Для школярів важливим є структурування, узагальнення, використовувannya та осмислене продукування власних медіатекстів.

Отже, сучасний учитель зобов'язаний поглиблювати критичне мислення, майстерність аналізу та відбору важливої інформації учнів, формувати їх медіакультуру. А для цього обов'язковим є формування власної медіакомпетентності.

Список використаних джерел

1. Бібліотека масової комунікації та медіаграмотності. URL: <http://www.aup.com.ua/category/library>
2. Дорош М. Як розвивається медіаграмотність в Україні: вісім висновків зі щорічної конференції. URL: <https://ms.detector.media/mediaosvita/post/21021/2018-04-23>
3. Іванов В. Ф. Медіаосвіта і медіаграмотність : підручник. Київ, Центр вільної преси, 2012.
4. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція). URL: http://ms.detector.media/mediaprosvita/mediaosvita/kontseptsiya_vprovadzheniya_mediaosviti_v_ukraini_nova_redaktsiya/
5. Концепція Нової української школи. URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczija.html>
6. Плахта Д. Медіаосвітня вакцинація. URL: <https://day.kyiv.ua/uk/blog/polityka/mediaosvitnya-vakscynaciya>
7. Плахта Д. Чому важливо бути медіаграмотним або Як виробляти у собі інформаційну «іммунну систему». URL: <https://day.kyiv.ua/uk/blog/suspilstvo/chomu-vazhlyvo-buty-mediagramotnym>
8. Worsnop C. Assessing MediaWork. Mississauga: Wright Communication, 1996. 80 p.

Тетяна Лебідь,

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
Західноукраїнський національний університет

Науковий керівник – Оксана Писарчук,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри освітології і педагогіки,

Західноукраїнський національний університет

ОСВІТНІЙ ПОТЕНЦІАЛ МУЗЕЮ У ЗБЕРЕЖЕННІ І РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

Освітній потенціал музею є надзвичайно важливим для збереження та розвитку національної культурної спадщини, адже він поєднує навчання, виховання та передачу цінностей через культурні артефакти. Музеї забезпечують доступ до історичних, мистецьких і культурних об'єктів, формуючи у здобувачів освіти розуміння значення спадщини для наступних поколінь, а також виховуючи національну свідомість і гордість за власну